

Commemorau in duo productiv

Duri Sialm (1891-1961) e Flurin Camathias (1871-1946), las ovras dils dus umens ein stadad el center dil concert commemorativ la dumengia vargada en claustra da Mustér. Las interpretaziuns canticas digl ensemble Cantus Firmus Surselva cun dirigent Clau Scherrer, solistas e solists cun cant e musica han commovau igl auditori.

PAUL DUFF/FMR

«In pievel ch'undrescha buca sias persunas meriteivlas ei malengraziaveils!» Quell'expressiun da Guglielm Gadola ci-tescha il moderatur, *Hugo Schär*, per entrar ella manifestaziun dalla sera cultura. Ed il pievel romontsch ei semussaus engraziaveils cun seregurdar dallas duas personalitads che han schau in'ierta numblideivla ed indentificonta als presents e futurs avdents dalla Romontschia. Las organizaziuns Radio e Televisiun Romontscha e la Culturella han organizau la s'entupada da cultura.

Correlaziun crescha cultura

Il cumponist d'ina canzun survegn il pli savens l'inspiraziun per in'ovra d'in text ch'ei gia avon maun. In cuntegn da lirica animescha da cantar e remas ein per se en ritmus cantont. Denter in cumponist ed in poet ei pia la simpatia presenta e quella correlaziun meina tier «la canzun». Duri Sialm ha cattau sia fontauna inspironta els texts da sur Flurin Camathias e sutta mess quels patratgs cun musica. Co quei ei gartegiavau han ils presents dil concert saviu seperschueder la sonda vargada cura ch'igl ensemble Cantus Firmus Surselva ha intonau la canzun «La sera». La melodia porta il patratg ellas altezia dil firmament e «sur il firmament stelliu sto habitar in bien bab» che vegn aduraus ed ei creatur digl entir univers. Sur melli poesias ha sur Flurin Camathias scret, las biaras cun tematica religiusa, mo era texts profans ein tschentai entras inspiraziun dalla natira, dalla veta sociala ni dalla patria sco per exempel las canzuns «La sera sper il lag», «Alla patria», La Ligia Grischa ed «Il temps legreivel» (fontaunas clar resunan). Buca sulet Sialm ei inspiraus d'in tal scazi, era Hans Erni, *Gi-*

on Balzer Casanova ed auters cumponists han priu l'ovra da Camathias per crear canzuns.

Duri Sialm e Carli Fry in duo zun productiv

Aschia ha era Sialm tgirau ina ferma attaschonta alla lirica da sur Carli Fry. Els han colluvrau stretgamein e biaras ovras comunablas ein d'anflar els cudischs da canzuns da baselgia. Fry ha translatau en romontsch poesias dad Emanuel Geibel, las qualas han retschert melodia da Du-

ri Sialm. Las sopranistas *Salome Cavegn* e *Judith Scherrer* han cantau, accumpignadas dil clavazin, ovras solisticas dils dus umens da Mustér. Il bass bariton *Giusep Bundi* ha interpretau sco solist la canzun «Gloria a Diu», in'ovra da Sialm e Camathias. Duri Sialm, in virtuos pianist ed organist diplomau, ei staus inspiraus da Johann Sebastian Bach. Sco reverenza al grond barochist ha el cumponiu 24 preludis e fugas ellas tonalitats tradiziunals. Il pianist ucrain che viva a Basilea, *Andriy Dragan*, suna al clavazin ovras so-

listicas per clavazin. Melodias claras, transparentas en tonalitat dalla romantica, ein per nossas ureglias sco dultscha spisa. Sialm era in meister da commovar l'olma dils Romontschs.

Aulta cultura interpretada cun qualitat

Il manifest cultural vivifcont ha impresiunau entras la qualitat dall'interpretaziun. Las dunnas ed ils umens digl ensemble Cantus Firmus Surselva ein meisters en quei grau. Igl ei buca da smarvegliar, per-

tgei els ein dapi onns sut la direcziun da *Clau Scherrer* e sia filosofia dad interpretar cultura musicala ei enconuschenta. El accumpogna al clavazin ils solists, diregia siu chor cun sentiment e promovava musicistas, musicists, cantaduras e cantadurs cun bien maun. Salome Cavegn astga cumpletar la scienza da musica da siu studi cun cantar el chor e sco solista tier Cantus Firmus Surselva. Giusep Bundi e *Rinaldo Camathias*, gia adina petgas ellas retschas dil chor da Scherrer, els sepresentan cun perschasiun e contan sco solists. Quei ein sulet treis exempels dalla vasta lavur promoventa che Clau Scherrer presta per la cultura ed il pievel romontsch. In auter promotur da cultura ei *Simon Camartin*. El ha incaricau il cumponist contemporan dall'Armenia *Asbot Zohnabyan* da cumponer duas ovras musicalas intitulas «La baselgia da Segnas e la baselgia claustrala». *Oana Camartin* alla violina ed *Andriy Dragan* al clavazin han interpretau la premdaziun dallas duas ovras. Il ver cuntrast da tala musica tier la romantica da Sialm dat vivonda da discuorer sur da musica anziana e contemporana. Alla fin dil concert commemorativ Sialm Camathias contan las dunnas dil chor igl «Ave Maria» accumpignadas da *Oana Camartin* (violina) e *Christian Barenius* (viola). La canzun «La ventira» marca il punct final dalla sera e dat sin via ils patratgs «Murend las gelgias aunc scutinan: con cuort ha nies parvis cuzzau!».

Ventireivels e satisfats regala il publicum il grond applaus als interprets. Igl omagi als dus umens commemorai ha rucchegiau la famiglia romontscha pli stretg el rudi, il qual ei vegnius slargaus ed interruts durent il decours dil davos temps. Cultura promova identitad e dat fundament a valetas socialas, quei ei cumprovau al concert dalla sera.

Is interpreti dil concert commemorativ: (da sen.) *Andriy Dragan*, *Clau Scherrer*, *Rinaldo Camathias*, *Oana Camartin*, *Judith Scherrer*, *Giusep Bundi*, *Salome Cavegn*, *Christian Barenius* ed il Chor Cantus Firmus Surselva.

FOTO PAUL DUFF